

ת"פ 16259/04/21 - מדינת ישראל נגד יוסף מחלי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 16259-04-21 מדינת ישראל נ' מחלי

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ראזי מחאמיד
נגד
הנאשם יוסף מחלי
ע"י ב"כ עו"ד שלמה ניסים

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של מתן שוחד, לפי סעיף 291 לחוק העונשין התשל"ז - 1977.

בהתאם לעובדות בהן הורשע, ביום 19.8.20 הגיע ויקטור זמור, מפקח בניה במחלקת הפיקוח על הבניה בעיריית תל אביב (להלן: "המפקח"), לרחוב יבניאל 15 בתל אביב לשם בדיקת התאמת הבנין במקום לקבלת היתר אכלוס. המפקח הגיע למקום בצוותא עם מפקח נוסף לבקשת הנאשם, ששימש כמנהל פרויקטים וטיפל בקבלת ההיתר ממחלקת הפיקוח בעירייה, זאת לאחר שבבדיקה קודמת נמצאו ליקויים בעטיים לא התקבל היתר האכלוס. במהלך הבדיקה שערכו המפקחים בבנין, נוכח הנאשם לדעת כי יש להם הערות רבות לגבי ליקויים אשר לא יאפשרו את קבלת ההיתר המיוחל באותו שלב. אז, ניגש הנאשם אל המפקח ותחב לכיסו חבילה של שטרות כסף. המפקח הוציא חבילה זו מיד מכיסו, השיבה לידי הנאשם וצעק לעברו מדוע התנהג בצורה זו. הנאשם לקח את חבילת השטרות ואמר למפקח "שקט".

ראיות לעונש

2. ב"כ הנאשם הגיש מסמכים שונים המתייחסים לנסיבותיו האישיות של הנאשם: אישור לגבי שירותו הצבאי; התייחסות מקום עבודה קודם וכן מקום עבודתו הנוכחי של הנאשם, בו צוין כי ככל שיוטל עליו מאסר יאלצו להפסיק את העסקתו; אישור לגבי מצבו הרפואי של הנאשם המעיד על סינקופה ותלונות הנאשם בגין כאבי גב ומצב נפשי לא טוב בשל הליך פשיטת רגל; אישורים לגבי הכרזת הנאשם כפושט רגל ותשלומים חודשיים שעליו לשאת, כמו גם תשלומי מזונות; אישורים לגבי לימודי בנותיו; אישור להספקת חשמל לבנין נשוא כתב האישום אשר ניתן ביום 29.3.22. בנוסף, הוגש מכתבה של אשת הנאשם אשר פירטה לגבי הקשיים אליהם נקלע

הנאשם בשל חובות כלכליים, חשיבותה הרבה של נוכחותו בחיי המשפחה וכן חשיבות תמיכתו הכלכלית.

תמצית טיעוני הצדדים

3. ב"כ המאשימהפירט את הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירה, והיפנה לשם כך לפסיקה. לדבריו, התפשטות תרבות השוחד מדרדרת את השירות הציבורי ואת אמון הציבור לעובדי הציבור ולפיכך יש להטיל ענישה חמורה אשר תסייע בקביעת האיסור הפלילי באופן ברור ותהווה הרתעה לעבריינים פוטנציאליים. לגבי נסיבות ביצוע העבירה, טען כי אף סכומי כסף קטנים הם בעלי כח משחית, כאשר פעולת הנאשם בוצעה ביוזמתו מתוך רצון לעקוף את הוראות הדין בקבלת היתר אכלוס חרף ליקויים רבים בבניין אותן ביקש להכשיר בתמורה לשוחד שנתן. ב"כ המאשימה טען כי בנסיבות אלה יש לקבוע מתחם ענישה הנע בין מאסר למשך ארבעה חודשים שירוצה בעבודות שרות ועד לשנת מאסר בפועל. לשם תמיכה בטיעונו, היפנה לפסיקה. לגבי נסיבותיו האישיות של הנאשם, טען ב"כ המאשימה כי אין לתת משקל משמעותי לכך שמדובר בנאשם ללא עבר פלילי, שכן מרבית המעורבים בעבירות שוחד הם חסרי עבר פלילי ויש להחמיר איתם למען יראו ויראו.

לפיכך, עתר ב"כ המאשימה להטלת מאסר למשך חמישה חודשים שירוצה בעבודות שרות, זאת לצד מאסר מותנה וקנס שיהלום את חומרת העבירה.

4. ב"כ הנאשםהסכים עם טיעוני ב"כ המאשימה לגבי הערכים המוגנים, אולם טען כי נסיבות המקרה הן קלות ומשפיעות על מתחם הענישה ועל העונש שיש לקבוע. בענין זה, התייחס למספר נתונים: אבחנה בין נותן השוחד למקבל השוחד, איתו יש להחמיר; נסיבות המקרה המהוות, לטענתו, נסיון שוחד שלא צלח; חוסר תחכום בביצוע העבירה; הקביעה כי לא ידוע מהו סכום השוחד; מתן טופס 4 לנכב לפני תקופה קצרה, כך שלא נגרם נזק; נסיבות בהן אין מדובר במתן שוחד חמור יותר כגון בנסיבות בטחוניות, עובד ציבור בכיר ועוד; העובדה שהנאשם סייע לחבו ולא היה בעל אינטרס ישיר. לפיכך, ובהתבסס על פסיקה שהגיש, טען ב"כ הנאשם כי הרף הנמוך של המתחם מתחיל במאסר מותנה. לגבי נסיבותיו האישיות של הנאשם, פירט ב"כ הנאשם את מצבו המשפחתי, את חובותיו ותשלום מזונות חודשי, את מצבו הרפואי והיעדר כל עבר פלילי. לאחר שפירט פסיקה והדגיש את הפשעת העונש על יכולת הפרנסה של הנאשם, עתר להטלת מאסר מותנה וקנס.

5. הנאשם בעצמו, הביע הבנה למהות העבירה בה הורשע, וציין כי הדבר קשה לו מאד. לדבריו, עבר תקופה קשה מאד בכל תקופת המשפט, ולמעשה קיבל את עונשו. הנאשם ציין כי חונך וחינך את ילדיו ליושר, נתינה ואהבת ישראל, ופירט כי אחת מבנותיו היא רופאה ואחרת סטודנטית לממשל וקשרי חוץ אשר התקבלה לעבודה בקונסוליה בפורטוגל. הנאשם הביע צער על כל מה שקרה, וציין כי לא שיתף בדבר את ילדיו כי אינו רוצה שידעו על כך.

6. הממונה על עבודות השרות מצא את הנאשם מתאים לריצוי מאסר בעבודות שרות.

קביעת מתחם העונש ההולם

7. עבירת השוחד פוגעת באופן קשה בפעילותו התקינה של המנהל הציבורי, בטוהר המידות של עובדי הציבור, ובאמון הציבור, עד כדי סכנה לפגיעה בחיי חברה תקינים:

"הערך המוגן המובהק בעבירות השוחד נועד להבטיח את עצם פעולתו התקינה של המינהל הציבורי, אשר בלעדיו לא יתכנו חיי חברה תקינים. בד בבד, נועדו עבירות השוחד להגן על מעמדו של המינהל הציבורי בעיני הציבור, ועל האמון שהציבור רוחש לו"
(ע"פ 1224/07 בלדב נ' מדינת ישראל, פסקה 87 (10.2.2010)).

לפיכך, החמיר המחוקק בענישה לגבי מבצעי עבירות השוחד בתיקון 103 לחוק העונשין, תוך ציון כי **"החוק המוצע נועד לסייע במאבק בשחיתות באמצעות החמרת הענישה בעבירות השוחד"** (דברי הסבר להצעת חוק העונשין (החמרת הענישה בעבירות שוחד) התש"ע - 2009, ה"ח 465). כך, נקבע כי העונש המירבי לגבי מתן שוחד לעובד הציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו, יעמוד על שבע שנות מאסר. באופן דומה, נקבע לא פעם בפסיקה כי נדרשת ענישה מחמירה בגין עבירה זו ואכן ניכרת מגמת החמרה בענישה בעבירות השוחד:

"כמובן, על בית משפט לשקול את הנסיבות, אך אין להתעלם ממגמת ההחמרה בעבירה זו"
(ע"פ 1188/20 מדינת ישראל נ' אברהם נניקשוילי, פסקה 22 והפסיקה המפורטת בפסק דין זה, (06.01.2022)).

נסיבות המקרה משפיעות באופן משמעותי על מידת הפגיעה בערכים המוגנים, במיוחד כאשר מדובר בסוג עבירה לה מנעד רחב של נסיבות. יש ממש בטיעון ב"כ הנאשם כי אין מדובר במקרה של מתן שוחד לנבחר ציבור, היקף כספי משמעותי או נסיבות אחרות חמורות במיוחד. יחד עם זאת, הנאשם פעל בדרך פסולה של מתן שוחד למפקח בניה מטעם העיריה על מנת שיתעלם מליקויים ומחריגות בנייה קיימים, לשם מתן היתר לאכלוס הבניין. אכן, כפי שטען ב"כ הנאשם, מדובר בהצעה שלא התממשה בשל תגובת המפקח, אולם בפעולת הנאשם מתקיים בהחלט פוטנציאל נזק משמעותי: החל מההיבט הנקודתי של סכנה אפשרית לדיירים בבנין, ככל שהחלטתו של המפקח המאשר לא תישען על יסודות מקצועיים בלבד אלא אף על השוחד שקיבל; דרך פגיעה בעבודתו התקינה של הרשויות העירוניות הרלוונטיות האמורות לאשר אכלוס בניינים; ועד להיבט הרחב של התופעה, תופעה העלולה להביא לאובדן אמון הציבור במינהל הציבורי בשל הריקבון המכרסם נוכח עבירות השוחד.

נסיבות המקרה אינן מצויות ברף גבוה של ביצוע העבירה, אולם אינן מצויות ברף הנמוך ביותר שלו.

8. כמפורט לעיל, מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת על מגמת החמרה בענישה. הפסיקה התייחסה באופן ממוקד לחומרה בה יש לראות את נותן השוחד המהווה מחולל השחיתות:

"המחוקק ראה אמנם להחמיר בעונשו של מקבל השוחד יותר מן הנותן, משום שהמקבל הוא עובד ציבור... יחד עם זאת, החומרה הגלומה במתן השוחד גם היא

רבה עד מאד; ראשית, נותן השוחד הוא שותף - ולעתים הכוח המניע - להשחתת השירות הציבורי. במצבים מסוימים, כאשר נותן השוחד הוא מחולל השחיתות, ראוי להתייחס אליו דווקא בחומרה רבה עוד יותר מאשר אל המקבל... לא זו בלבד, כאשר מבקש נותן השוחד לקבל מן המשוחד דברים שאין הוא זכאי להם, פוגע הדבר גם בעקרון השוויון לפני החוק... מכאן, כך נקבע לא אחת, הכלל הוא כי גם עבירה של מתן שוחד מחייבת עונש מאסר בפועל, גם כאשר הנאשמים נעדרו עבר פלילי וגם אם חלף זמן מאז ביצוע העבירות, וזאת בשל חומרת הדבר הזה והצורך בהרתעה מפניו..."

(ע"פ 4506/15 צבי בר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 בפסק דינו של כב' השופט סולברג לגבי המערער לגזאל (11.12.16)).

באופן דומה, נקבע כי בעבירות מסוג זה יש לתת משקל בכורה לאינטרס הציבורי על פני שיקולים אחרים, כאשר בדרך כלל תכלול הענישה רכיב של מאסר בפועל:

"מי שהורשע בשוחד - ראוי לו שירצה מאסר בפועל לתקופה ממשית... הודגש כי עבירת השוחד היא 'אם כל חטאת בהשחתת מידותיו של שירות ציבורי', וצריך שיתקיימו נסיבות מיוחדות מאוד כדי שנותן השוחד לא ירצה מאסר מאחורי סורג ובריח... כמו כן צוין כי אין להירתע מנקיטת 'אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח ואם כמבקש, ואם כמתווך'... בענישה על עבירות מסוג זה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים אחרים, ולהעניק משקל רב להרתעה הכללית מפני מתן שוחד ולקיחתו... כל זאת על אף שהחוק לא קובע עונש מינימום בגין עבירת השוחד" (ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל, פסקה 3 בפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) הנדל בחלק הכללי, והפסיקה המפורטת שם (29.12.2015)).

הצדדים הגישו פסקי דין רבים על מנת לבסס את עמדתם לעונש. בחינת פסיקה זו מעלה כי עמדת בתי המשפט השונים אכן מחמירה עם מבצעי עבירת השוחד, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, אולם כל מקרה נבחן לגופו בהתאם לנסיבותיו, להן משקל רב ומשמעותי, וכן בהתאם לנסיבות האישיות של מבצע העבירה.

עיון בפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ המאשימהמבצע על מגמה של הטלת מאסרים בדרך של ריצוי בעבודות שרות לתקופות שונות ועד למאסר בפועל למשך מספר חודשים, בנסיבות המתאפיינות במטרות שונות של מתן השוחד, לדוגמא: לשם זירוז טיפול בבקשה לקבלת רשיון נשק; לצורך אי דיווח על חריגות בניה בבית נותן השוחד; לצורך קידום בת זוגו של המשחד בעבודתה, ועוד.

מנגד, הפנה ב"כ הנאשם לפסקי דין בהם הוטלו עונשים ללא רכיב של מאסר בפועל, מקרים בהם הסתפק בית המשפט בענישה צופה פני עתיד או לצד של"צ בלבד ואף אי הרשעה לצד של"צ. בכל פסקי הדין אליהם הפנה ב"כ הנאשם, אשר עסקו במתן שוחד לעובד ציבור בתחום הבניה, למעט אחד, הוטלו מאסרים בדרך של עבודות שרות. באופן דומה, אף מקבץ פסקי הדין אליהם הפנה בתחום מתן השוחד לעובדי עירייה בתחומים שונים, מעלה כי בכל המקרים, למעט אחד, הוטלו מאסרים בדרך של עבודות שרות. שני המקרים החריגים, היוצאים מן הכלל של שאר פסקי הדין, אינם מאפיינים את מגמת הפסיקה. בנוסף, יש להתחשב בכך ששני מקרים בודדים אלה ניתנו בשנת

2003 ובשנת 2005, טרם תיקון 103 לחוק העונשין אשר למעשה הכפיל את רף העונש המירבי לצד עבירת מתן שוחד.

אף אסופת הפסיקה אליה היפנה ב"כ הנאשם לגבי מתן שוחד לעובדי ציבור בתחומים שונים, מציגה מגמה של הטלת מאסרים בעבודות שרות במרבית המקרים. בשני מקרים בלבד אליהם היפנה, לא הוטל מאסר: בראשון, ת"פ (י-ם) 17725-08-14 מדינת ישראל נ' בוכריס, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה נע בין מאסר קצר בעבודות שרות ועד לעשרה חודשי מאסר, וחרג לקולא ממתחם זה בשל שיקולי שיקום; בשני, ת"פ (חיפה) 2825/07 מדינת ישראל נ' סיגאיי, מדובר היה בהסדר טיעון מוסכם בין הצדדים אותו כיבד בית המשפט. אף מקרה זה חל בטרם תיקון החוק.

לפיכך, ממדיניות הענישה שהוצגה ניתן ללמוד כי בנסיבות מתן שוחד שאינן ברף חומרה גבוה, רמת הענישה נעה החל ממספר חודשי מאסר בעבודות שרות ועד למאסר בפועל לתקופה של כעשרה חודשים.

לאחר ששקלתי את מידת הפגיעה בערכים המוגנים, בהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות ביצוע העבירה, אני קובע כי מתחם העונש ההולם באירוע זה נע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שרות ועד למאסר בפועל למשך עשרה חודשים, זאת לצד ענישה נלווית.

לגבי גובה הקנס, יש להתחשב בהחמרה בגובה הקנס בעקבות תיקון 103 לחוק העונשין, אך לצד זאת יש אף להתחשב במצבו הכלכלי המורכב של הנאשם, כפי שבא לידי ביטוי במסגרת הטיעונים לעונש, וכן בכך שלא ידוע מהו סכום השוחד שנתן למפקח.

לפיכך, מתחם הקנס נע בין 3,000 ₪ ל- 10,000 ₪.

העונש המתאים

9. הנאשם יליד 1968, נעדר כל עבר פלילי, הביע חרטה על מעשיו בשלב הטיעונים לעונש בו הביע באופן מילולי הבנה לבעייתיות שבמעשיו. יחד עם זאת, ניכר כי הנאשם מצמצם מחומרת מעשיו ומתקשה בקבלת אחריות. אין לזקוף לחובת הנאשם את ניהול ההוכחות, אולם לא ניתן להקל עימו בשל קבלת אחריות. בהתאם לעדויות שנשמעו במהלך ניהול ההליך, הנאשם לא אמר היה לזכות בתמורה מסויימת ככל שמתן השוחד היה מביא לידי קבלת היתר אכלוס, אלא פעל על מנת לעזור לחבר. נתון זה הוא בעל משקל בעת קביעת גובה הקנס שיוטל על הנאשם, זאת בנוסף למצבו הכלכלי המורכב אשר פורט בטיעוני ההגנה, הראיות שהוגשו והשפעת מידת העונש על משפחתו של הנאשם. לגבי תקופת המאסר בעבודות שרות, יש להתחשב בנסיבותיו המשפחתיות של הנאשם ובגילו, אולם אני מוצא כי עיקר משקל הענישה בגין עבירות השוחד הוא לאינטרס הציבורי בענישה ממשית ולצורך בהרתעת הרבים.

מכלול הנסיבות מציב את עניינו של הנאשם בחלקו הנמוך של מתחם הענישה, אך לא ברף התחתון.

לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר לתקופה של חמישה חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות, בהתאם למפורט בחוות דעת הממונה על עבודות השירות. בית המשפט הבהיר לנאשם את משמעות אי עמידה בתנאי ריצוי עבודות השירות.

ב. מאסר למשך שישה חודשים, אותו לא ירצה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה בה הורשע.
ג. קנס בסך 3,000 ₪ או שבועיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם בעשרה תשלומים שווים, החל מיום 2.9.22 ומידי חודש בחודשו.

ניתן לשלם את הקנס החל מעוד שלושה ימים באחת מהדרכים הבאות:

- **בכרטיס אשראי:** באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה www.eca.gov.il או דרך מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) בטלפונים 35592*, 073-2055000.
- **במזומן:** בכל סניף של בנק הדואר, בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"א תמוז תשפ"ב, 20 יולי 2022, במעמד הצדדים.